



Satranç

Aybar Karaçay - Ziya Ahmedov

GEÇ GELEN ÖDÜL

5 Mart günü 70. yaş gününü kutlayacak olan Evgeni Vasiukov, geçen sene Hollandalı Van-Wely'e karşı kazandığı muhteşem parti ile tanınmış satranç yayını Informator'un (85. cilt) belki de dünyadaki en prestijli "En İyi Parti" ödülünü kazandı. 1970 yılında hiç de üst düzey bir mücadele sayılamayacak bir partiyle ödül tartışmalı bir şekilde Spassky'e gitmişti: rakibi Larsen ancak "simultaneye katılan çocuklar gibi" oynamış, hiçbir varlık gösterememişti. Oysa Vasiukov-Matanoviç partisi sadece o yılın değil, geçen yüzyılın en olağanüstü partilerindendi: Larsen'in aksine Matanoviç'in oyununda nereden hata yaptığını söylemek bile mümkün görünmüyordu. Büyükkustaların dahi anlamakta zorlandıkları derin bir mücadele: parti bitmeden sadece birkaç dakika önce meşhur Tajmanov "Vasiukov başlangıçta hafif üstündü ama şimdi iki piyade geri ve kötü konumda" yorumunu yaparken, sonucu öğrenince Vasiukov'a "o partiyi nasıl kazandın?" diye sormuştu şaşkınlıkla. Jüride bulunan dünya şampiyonlarından Hollandalı Dr. Max Euwe'nin en yüksek 10 puanla değerlendirdiği parti, şaşılmalı bir şekilde jürideki Sovyet büyükkustalardan puan alamayınca hakettiği birinciliğe ulaşamamıştı. Informator'un genel yayın yönetmeni Matanoviç'i gücendirmek istemeyen Ruslar, Vasiukov'a puan vermemişlerdi! Yıllar sonra bir başka Hollandalı büyükkusta Jan Timman, *New In Chess*'de partinin hakkını teslim ediyordu. Aşağıda Vasiukov'un ödüllü son partisini bulabilirsiniz. Ama üstadın sayısız yaratıları arasında bizim favorilerimiz 1970 Matanoviç ve 1996 Tiviakov (*Alekhine stiline oynanan en iyi parti ödülü*) partileri...



7.Ac3 g6 8.b3 Fg7 9.Fb2 0-0 10.Fe2 Va5 11.Kb1 (11.0-0 Ae4 12.Ae4 Vd2 13.Afd2 Fb2; 11.Kd1 Ae4 12.Ae4 Fb2) 11...a6 12.a3 (12.0-0 b5 13.cb5 ab5 14.Fb5 Ae4) 12...b5 13.b4 Vb6 14.cb5 ab5 15.0-0 Vb7 16.Kfe1 Aa7 (16...Kab8 17.Fb5 Ae4 18.Ke4 Fc3 19.Vc3 Vb5 20.Vg7#; 16...Ae5 17.Ae5 de5) 17.e5 Ae8 (17...de5 18.Ae5) 18.Fd3 Fc6 19.Ae4 Kd8 20.Ve3 de5 21.Ae5 Ad6 22.Ac5 Va8 23.Vg3 (23.Ac6) 23...Aac8 (23...Af5 24.Ff5 gf5 25.Ac6) 24.h4 Fe8 25.h5 Ab6 26.hg6 hg6 27.Ag6 fg6 (27...Fb2 28.Ae7) 28.Fg7 Şg7 29.Ke7 Kf7 (29...Ff7 30.Vg6 Şh8 31.Vh7#) 30.Ae6 Şh8 31.Kf7 Vasiukov-Jelandinov, 1967 Harkov 31...Ff7 (31...Af7 32.Vg6) 32.Ve5; 4...a6 5.Fe3 (5.c4) 5...Af6 (5...Ac6 6.Vb6 Vd7) 6.Ac3 Fg4 7.e5 Ac6 (7...de5 8.Vd8 Şd8 9.Ae5) 8.Va4 b5 9.Fb5

ab5 10.Vb5 Vc8 11.ef6 Kb8 12.Va4 Kb4 13.Va3 e6 (13...e6 14.Ad5) 14.0-0-0 gf6 15.Khe1 Fe7 16.h3 Fh5 17.Ad4 d5 18.Af5 ef5 19.Fc5 Ke4 20.f3 d4 21.Ae4 fe4 22.Fe7 Fg6 23.Ff6 e3 24.Kd4 Vasiukov-Grigorian, Vilnius 1975; 4...e5] 5.Fb5 Fd7 [5...a6] 6.Fc6 Fc6 7.Ac3 [7.Fg5 f5 8.ef5 Va5 9.Abd2 Vf5] 7...Aaf6 8.Fg5 e6 9.0-0-0 Fe7 10.Khe1 0-0 11.Şb1 Va5 12.Vd2 Va6 13.Ad4 Kfc8 14.f4! Yeni keskin bir plan. Daha önce yine tarafından pratikte uygulanan f3 ve g4 hamleleri oynanmıştı. [14.f3; 14.g4 h6 15.Ff4 (15.Fh4 Ae4) 15...b5 (15...e5 16.Af5 Ff8 17.g5) 16.f3 Fe8 17.g5 hg5 18.Fg5 Kc5 19.Kg1 Kac8 20.Vf4 Ah5 (20...e5 21.Vh4 ed4 22.Ff6) 21.Vh4 f6 22.Fh6 Ff7 23.Fg7 Şh7 (23...Ag7 24.Ad5 ed5 25.Kg7 Şg7 26.Af5 Şf8 27.Vh8 Fg8 28.Vg7 Şe8 29.Ve7#) 24.e5 de5 25.Ae4 ed4 26.Ff6 Ff8 (26...Kc2 27.Kg7) 27.Fd4 Kf5 28.Ag5 Şg6 29.Ve4 Kcc5 30.Ae6 Şh6 31.Fe3 Vasiukov-Azmaiparashvili, 1980 Dnepropetrovsk 31...Şh7 32.Af8] 14...h6 Diyagram 15.h4! Beyaz filini sadece bir piyona ve açık "h" dikeyi uğruna vermeye hazır. Fedanın temelinde yatan fikir siyahın ağır taşlarının şah kanadından uzaktan yerleşmesidir. [15.Fh4? Ae4!] 15...Vc4 Fedayı kabul etmeden önce siyah vezirini savaşın merkezine doğru çekmeye çalışıyor. [15...b5 16.Ff6 (16.e5 de5 17.fe5 hg5 18.ef6 Ff6 19.hg5) 16...Ff6 17.e5 de5 18.fe5 Fh4] 16.g4 Şf8 Şah sığınacağından kaçtığı sanırken yangının çıkacağı yere doğru ilerlemiş oluyor. [16...e5 17.Ff6 Ff6 18.Af3] 17.f5! Sadece ilerli! Bütün risklerden uzak, eşit bir oyununa girme için yapılmıştı feda. [17.Ff6 Ff6 18.g5 Fd4 19.Vd4 Vd4] 17...hg5 Yaptığı iki profiltaktik hamlelerden sonra Van Wely düelloyu kabul ediyor. Oyunun sonraki akışı yapılan profilaktik hamlelerin siyahın savunmasına pek bir katkı sağlamadığını gösteriyor: c4 karesinde bulunan siyah vezir bir türlü yardıma gelemeyecek, siyah şah ise vezir kanadına doğru çıktığı yolculuğu tamamlayamayacak. Tabii tüm bunları mücadele esnasında görmek kolay değil. [17...e5 18.Ff6 Ff6 19.Ac6 bc6 20.g5] 18.hg5 Ad7 19.fe6 Ae5 Siyahın e5 karesindeki konumu, çoğu Sicilya yapısında güvencesidir, ama bu kez yardımcı olmuyor. Beyazın saldırısı yıldırdım hızıyla geliyor! [19...fe6 20.b3] 20.Kh1! Siyah kendini nasıl savunsun? 20...fe6 [20...g6 21.Kh8 Şg7 22.Kh7! Şh7 (22...Şg8 23.Kd1) 23.Vh2 Şg8 24.Kh1; 20...Şe8 21.Kh8 Ff8 22.e7! (22.Af5!) 22...Şe7 23.Af5 Şe8 a) 23...Şe6 24.Vd6 Fd6 25.Kd6#; b) 23...Şd7 24.Ad6! (24.Kf8) 24...Vb4 25.Ac8 Fd6 26.Ad6! Kh8 27.a3! (27.Af7!) 27...Vc5 28.Ab7; 24.Vd6 Ag6 25.Ag7#; Aşağıdaki yanıtın sonra enteresan varyantlar var. Bir devamıyolundaysa enflı kalan e6 piyonu özel bir kuvvet birimi yerine geçerci. 20...Ag6 21.Kdf1! Fe8 22.Ad5 Fg5 23.Vg5 Vd4 24.Ve7! Ae7 25.Kh8 Ag8 26.e7#] 21.b3! Vb4 [21...Vc5 22.Ae6; 21...Va6] 22.Kh8! Şf7 23.Vf4 Ff6 Beyazın saldırısı çıkmaza girdi diye düşünülebilir, ama... [23...Şg6 24.Ae6] 24.Kh7!! Şg8 [24...Ag4 25.g6 Af6 26.e5! de5 27.Kg7! Şg7 28.Ae6 Şf7 29.Vb4 Şe6 30.Vd6 Şf7 31.Kf1; 24...Vc3 25.Vf6 Şe8 26.Ve6 Şd8 27.Vd6 Şe8 28.Ve5] 25.gf6! Şh7 En dirençli devam yolu. Siyah kale önde, dahası Beyazın atı da istekte. Şimdi ara hamleler içeren etüt benzeri kazanç var beyaza. 26.Vg5!! Kc7 [26...g6 27.Kh1 Şg8 28.Vh6 (28.Kh8 Şh8 (28...Şf7 29.Kh7 Şe8 30.Ke7 Şf8 (30...Şd8 31.Ae6#) 31.Vh6 Şg8 32.Vg7#) 29.Vh6 Şg8 30.Vg7#) 28...Kc7 29.Vh8 Şf7 30.Kh7#] 27.Ae6! Kac8 28.fg7 Şg8 [28...Fe4 29.g8V! Kg8 30.Vh5#] 29.Kh1 Fe4 30.Kh8 Şf7 31.Ac7 [31.g8V] 31...Vc3 32.g8V Siyah bu konumda terk etti, zaten sonraki direnişin anlamı yok: 32...Kg8 33.Vg8 Şf6 [33...Şe7 34.Vg7] 34.Kh6 Ag6 [34...Fg6 35.Ad5 ve sonrasında vezir düşüyor] 35.Vh8 Şg5 36.Kg6 Şg6 37.Vc3 Beyaz vezir önde kalıyor 1-0 (Notlar: Vasiukov)

Vasiukov, E - Van Wely, L [B53] Aeroflot Açık 2002 Moskova

Turnuvanın hemen öncesinde şanssız bir şekilde düşmem, sağ kolun kırılmasına neden olmuştu. Bu şekilde "turnuvada oynamaya değer mi?" sorusuyla karşı karşıya kaldım. Ama 370 yarışmacı arasında 100'e yakın büyükkusta katılımlarının çekiciliği her şeye üstün geldi. İlk tur eşlendirmesi beni turnuvanın favorilerinden 2697 "ELO"lu Van Wely ile karşı karşıya getirdi. İnce ara hamleler ve değişik fedalarla dolu parti, eğlenceli ve keskin bir tarzda gerçekleşti. Finalde Van Wely'nin şahına yapılan saldırıyla sonuçlandı. Son konumda rakip bir kale önde olmasına rağmen saldırıyı defedemedi. Turnuvanın kapanışında Karpov beni esprili bir şekilde kutladı: "Van Wely'nin sadece sol kol ile devrilebileceğini öngöremezdim!" GM Bareev başkanlığındaki komisyon söz konusu partiyi "En Güzel Saldırı Ödülü"ne layık gördü. 1.e4 c5 2.Af3 d6 3.d4 cd4 4.Vd4 Vezirin erken bir şekilde tahtanın merkezine sürülmesi varyantı yüksek seviyede pek yaygın değildir. Kanımca bunun temelinde siyahın sonraki hamlesi yatmaktadır. Siyaha fil çifti bırakan beyaz, üstünlüğü rakibe kaptırmamak için çok enerjik ve tedbirli davranmak zorundadır. Yanılmıyorsam uzun yıllardır bu varyantı açılış repertuarında bulunduran tek büyükkustayım. 4...Ac6 [4...Fd7 5.c4 Ac6 6.Vd2 Af6



Şubat sayımızda Türkiye şampiyonlarından Hakan Erdoğan'la ilgili paragrafı, oyunlarından önce girmeyi unuttuk. Özür diler, gecikmeyle de olsa kendisini kutlarız: "Milli oyuncumuz Hakan Erdoğan, Balkan Şampiyonası'nda 5/9 puan ve 2475 ELO performansı ile uluslar arası usta normu kazandı. Ustalar Turnuvası'nda uzatmaya giden final maçında Mert Erdoğan'ya karşı ani ölüm partisini kazanarak 2003 Avrupa Hızlı Satranç Şampiyonası'na katılma hakkı elde etti." Fotoğrafta Erdoğan, kariyerindeki sayısız ödüllere birini İTÜ oyuncusu olarak GM Vasiukov'dan alıyor. Bu sene satranç liginde son şampiyon TED, eski şampiyonlar İTÜ ve Kayseri DSİ'ye güçlü bir rakip geliyor Eczacıbaşı... Bu amansız rekabetten Türk satrançının büyük yarar göreceğini umuyoruz.

